N°. 212. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zondag 22 December.

Bij deze Courant behoort een Vervolg.

De morele revolutie in Nederland.

Wie de laatste maanden in Nederland opmerkzaam medeleefde, moet hebben bemerkt dat er eene gewigtige verandering in den publieken geest heeft plaats gegrepen. De derde maandag in october deed zien dat er eene groote populariteit aanmerkelijk was verminderd, en de financiële wetsontwerpen van regeringswege medegedeeld, droegen tot derzelver herstelling niet bij. Zij waren niet alleen geruststellend, zij werden doodelijk voor het stelsel van vertrouwen, voor het vaderlijke regeringsstelsel, zoo lang heerschend in Nederland, zoo lang te vergeefs door de *Arnhemsche Courant* bestreden.

Men heeft de aanmerkingen der sectiën gelezen, en redevoeringen gehoord, met hare herhaalde klagten over verregaande ongrondwettigheden, over te leurgestelde verwachtingen, over misbruikt vertrouwen. Men heeft vooral opgemerkt dat er thans meer dan beloften en verzekeringen wordt verlangd, dat er waarborgen als voorwaarden worden ge teld.

Dit kenmerkte eene revolutie in denk- en handelwijze. Of de meesten der heeren zelve begrepen dat het zulk eene revolutie gold? Of zij begrepen dat de afstemming van het ontwerp die daarstellen zou?

Was het met bewustheid dat men de nieuwe baan insloeg, of was men er slechts door omstandigheden, door hartstogten misschien of angst op gedrongen, en strooide men zaden eener nieuwe toekomst, zonder het te weten, en met het bloote doel slechts om niet langer toe te brengen tot de teelt, waarvan men zulke wrange vruchten had geoogst?

Volentem fata ducunt, trahunt nolentem. Men werkt mede tot het plan der Voorzienigheid, of men is een bloot werktuig in hare hand. Aan weinigen slechts is het eerste gegeven; want het schijnt eene bijzondere roeping der Godheid, die daartoe minder misschien het verstand opent, dan instinctmatige inzage geeft. Dan voelt de mensch zich als het ware profetisch overtuigd, en het verborgene wil en moet verrigten wat hij voorgevoelde dat geschieden moest. Hij werkt met stelsels, terwijl anderen slechts begrip hadden voor de afzonderlijke daad, waarvan zij het waarom en waartoe niet eenmaal hadden begrepen.

Het stelsel van vertrouwen en vaderlijkheid heeft in Nederland zijnen tijd uitgeleefd. Lang reeds gevoelden wij de overtuiging dat het verderfelijk was. Het uur dat dit gevoelen algemeen zou worden, was nog niet gekomen. Of het thans heeft geslagen, — wij weten het niet; of het slaan zal terwijl er nog redding voor Nederland is, — wij weten het niet. Of het den Heere zal behagen de oogen te doen open gaan niet alleen voor de ziekte, maar ook voor het herstel, — wij durven het nog hopen. Nederland schijnt nog te goed om te gronde te gaan.

Men bedriege zich niet weder en miskenne niet nogmaals de stem der *Arnhemsche Courant*, die waarschuwde tegen de *volharding*, toen het nog tijd was, tegen het blind *vertrouwen*, toen het nog tijd was, en thans waarschuwt tegen wanorde, nu het nog tijd is.

Het ontwerp der 56 millioenen is met groote meerderheid geweigerd, en wij vleijen ons dat met het wetsontwerp ook het stelsel van vertrouwen gevallen is; doch dan moet er een ander stelsel worden aangenomen; dan moet men bedenken wat men doen wil, en wat daarmede in verband staat of strijdt.

Met den constitutionelen regeringsvorm heeft men gewild dat niet één mensch *suo jure* oppermagtig den staat zou besturen; maar dit neemt niet weg dat één geest *jure rationis* het behoort te doen.

Kan die geest niet doordringen en de massa bezielen, ziet men niet wat er moet worden verrigt, of durft men het niet verrigten, dan vervalt men in zedelijke regeringloosheid.

Menigmaal zag men in constitutionele staten regeringstelsels instorten; dan had een andere geest zich een weg gebaand en de meerderheid verworven. Doch dan werd steeds het vorige stelsel omgeworpen, door eene politische partij, die, op grondwettig terrein, onder een hoofd had gekampt; — waar is de partij, waar is vooral het hoofd, waaraan men hier den val van het stelsel van vaderlijkheid en vertrouwen zou kunnen toeschrijven? Het viel niet voor de kracht van een ander stelsel, maar onder de eigene gebreken in. Waar is hij die een nieuw systema in deszelfs plaats heerschend maken zal?

Wie der 55 bestreed planmatig meer dan enkele maatregelen? Wie zag vooruit dat het geheele stelsel niet deugde, dat er een akker beploegd werd die geene vruchten geven kon? Wie verklaarde dit openlijk, en handhaafde zijne verklaring in al hare consequentiën? Wie plaatste een volledig stelsel tegenover het afgekeurde, bleef er getrouw aan als aan zijn vaandel, en kan thans zeggen: volgt mij?

Inderdaad, wij wenschen uit de volheid onzes harten de welvaart der natie te redden, hare vrijheid te behouden, en den koninklijken troon aan geene schokken te zien blootgesteld. Wij zeggen *redden* en *behouden*, want er bestaat gevaar. En wij, die ons noch overdrevene volharding, noch overdreven vertrouwen te verwijten hebben, die den afgrond, waarvoor wij thans vermanen, reeds lang hebben voorzien; — misschien mogen wij nu met eenig regt spreken en wijzen op het gevaar, dat in geene vergetelheid moet worden gedompeld noch met mantels van liefde bedekt. Eerst als de schuld erkend en het kwaad hersteld is, als men de dwaling heeft ingezien en den waren weg heeft betreden, eerst dan kan men vergeten en bedekken. Maar alvorens moeten de oogen algemeen worden geopend, moet men erkennen dat de akker een zandgrond was, en hem volgen die vruchtbaren bodem weet.

Er is lang genoeg gedraald en gedobberd en met halve maatregelen gewerkt. Thans geene halve maatregelen meer; thans een ander stelsel, het constitutionele stelsel ter harte genomen, en het gerekt-geduld en onderworpen-geloof, die moeder van schulden en verwarring, voor altijd vaarwel gezegd.

Kennis en energie, ziedaar de zuilen van natiën en troonen; die niet wil zien of niet durft denken, hij ontgaat het noodlot niet; — *trahunt nolentem.*

TURKIJE.

Konstantinopel, 28 nov. Frankrijk en zijne diplomatie hadden den boog te sterk gespannen, hij moest breken. De terugstoot, dien men daarbij [illegible] *Pontois* bij zijne eerste optreding op ons staatkundig tooneel, door de minzaamheid waarmede hij de wenschen der Porte te gemoet kwam, door de uitzigten welke hij op eene spoedige afdoening met den onderkoning gaf, door den vertrouwvollen toon, waarin hij zijne overtuiging uitte, de Turken ingenomen. Door de verzekering eener volkomene eenstemmigheid tusschen de zeemogendheden gelukte het hem niet alleen de Porte te verblinden, maar ook de vertegenwoordigers der groote mogendheden onzeker te maken omtrent hunne verhouding. Zoo volgde de Porte de door hem met groote energie gegevene impulsie, en liet zich nogmaals in onderhandelingen met den onderkoning in. Toen echter die onderhandelingen mislukten, werd de Porte omtrent de eigenlijke bedoelingen van het Fransche kabinet ingelicht, en zag dat zij als offer bestemd geweest was om bij de opening der Fransche Kamers tot eene pralende verkondiging te dienen, hoe Frankrijk alleen door zijne vastberadenheid een einde aan de Oostersche verwikkeling gewaakt en voor den Egyptischen bondgenoot eenen voordeeligen vrede had bedongen. (*A. Z.*)

DUITSCHLAND.

Uit Hamburg verneemt men dat de zedelijke verwaarloozing der laagste klasse, die aldaar in de donkere spelonken der gangen en plaatsen leeft, zulk eene verbazende hoogte bereikt heeft, dat, toen er dezer dagen eene oproeping gedaan werd aan degenen die in concubinaat leefden, om zich kosteloos te laten trouwen, 732 paren met 59 ongedoopte kinderen, boven de zes maanden, zich aanmeldden, en er 20- ja 30-jarige menschen te voorschijn kwamen, die noch gedoopt noch bevestigd waren; daargelaten dat velen zich niet aanmeldden uithoofde van met concubinaat gepaard gaande echtbreuk of om andere redenen, die welligt eene verbanning uit de stad ten gevolge zouden gehad hebben. (*Köln. Zeit.*)

PRUISSEN.

Mariënburg, 12 dec. Nadat de ijsgang op den Nogat, ten gevolge der doelmatige maatregelen welke men hier nam, zonder het verkeer af te breken voorbij ging, heeft thans de ijskorst zoo veel kracht gekregen dat er nu wagens over rijden. (*Pr. St. Z.*)

FRANKRIJK.

Parijs, 17 dec. Men zegt dat ons gouvernement [illegible] hebben ontvangen van eene grove beleediging, welke aan de beide Fransche schepen, *l'Isère* en *le Lancier*, door de Engelsche [illegible] reede van het eiland Mauritus, zoude gedaan zijn. De kapitein [illegible] bevel voerende op de *Gréoula*, nemende op de Fransche schepen [illegible] der vlag

eene beleediging voor Engeland te bespeuren, heeft daarop de Fransche vlag, op eene in het oog loopende wijze, schande aangedaan. Tot dusverre schijnt deze zaak nog niet geschikt zijn.

De berigten uit Spanje hebben betrekking tot de verkiezingen, welke schijnen meer en meer in eenen gematigden zin te zullen uitvallen.

BELGIE.

Brussel, 18 *dec.* Naar men verneemt, hebben de eigenaars der heerlijkheid en abtdij van Postel dezelve voor eene aanzienlijke som aan de koningin der Belgen verkocht, welke voornemens zoude zijn, dezelve tot een aldaar op te rigten instituut voor doofstommen te doen dienen.

NEDERLANDEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL. (s. s.)

Zitting van Donderdag 19 *December*.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden heeft de heer *Gevers* kennis gegeven door ongesteldheid verhinderd te zijn, de vergadering bij te wonen. — Twee ingekomen verzoekschriften, het eene van papier-fabrikanten te Amsterdam, over de inkomende regten, en het andere nopens de novale tienden, worden naar de commissie *ad hoc* verzonden.

De gisteren afgebroken beraadslagingen worden voortgezet. Het eerst voert daarover het woord:

De heer *van Akerlaken*, die opmerkt, dat in het laatste commité de daadzaak gebleken is, dat de regering beschikt heeft over de baten der Oostindische bezittingen ten bedrage van 42 millioen, waarvan 21 millioen niet door de Staten-Generaal waren ingewilligd, in het denkbeeld, dat zij daartoe, volgens art. 60 der grondwet, zou geregtigd zijn. De spreker kan in die meening der regering niet deelen. Het valt toch niet te ontkennen, dat alle baten behooren tot de inkomsten van den staat, en dus onder de middelen op de begrooting moeten voorkomen. De spreker zal voldoen aan de hem door de grondwet opgelegde verpligting van de regering aan te toonen, dat zij in een dwaalbegrip verkeert, wanneer zij zich geregtigd waant om over 21 millioen buiten toestemming der Staten-Generaal te beschikken. Door eene goedkeuring der wet zou hij handelen tegen de grondwet; want het beginsel derzelve is, dat de uitgaven door de middelen moeten worden bestreden, en dit is het geval niet. — Ook geeft hem art. 4 der voordragt geene verlangde zekerheid. Bleef de man, aan wiens wijs beleid men den gunstigen stand onzer Oostindische bezittingen te danken heeft, steeds aan het hoofd van het departement der koloniën, dan zou hem voornoemd artikel voldoende schijnen. Dit echter het geval niet kunnende zijn, moet hij op meerdere waarborgen aandringen.

Ten slotte verklaarde de spreker niet te kunnen deelen in het gevoelen van sommige redenaars, die van eene verwerping der wet zulke zwarte tafereelen hebben opgehangen. De regering heeft de middelen, om, in zulk een geval, in de alsdan onstaande bezwaren te voorzien. Hij koestert de vrees niet, dat de regering daaraan niet zou voldoen.

De heer *Verwey-Mejan* schetst het belangrijke van het wetsontwerp en doet opmerken, dat het hier meer het beginsel dan het cijfer der voordragt geldt. Dat beginsel is om blijvende schulden op de natie te werpen, voor behoeften van het oogenblik. Hij merkt op, dat de uitgaven des rijks altijd de inkomsten zijn te boven gegaan, en dat, mogt het leed wel voor een oogenblik verborgen blijven, hetzelve alsdan gedekt wordt door geheime maatregelen en geheime instellingen. Dit heeft zelfs plaats gehad in tijden van rust en vrede. Niettemin heeft nergens meer eerlijkheid en goede trouw geheerscht dan bij ons.

Ook nu stelt men voor, voor tijdelijke behoeften eene blijvende schuld op de natie te leggen. Wij offeren alzoo de toekomst aan het tegenwoordige op. Hij beschouwt de aanneming der voordragt noch noodzakelijk, noch voor het oogenblik gepast, omdat de grondwet nog niet is herzien en de financiële aangelegenheden, met België nog niet alle vereffend zijn. Overigens toont hij aan, dat mistrouwen tot het wezen van den grondwettelijken regeringsvorm behoort. Hij acht het noodzakelijk, dat het minimum van den prijs der uit te geven effecten bij de wet zou dienen te worden bepaald. Het is niet voldoende bewezen en gebleken, dat de waarde der daar te stellen schuld door de natie zal worden genoten. Het is niet gebleken, dat het belang der schatkist de aflossing der producten van de handelmaatschappij vordert. Hij kan zijn leedgevoel niet ontveinzen over de handelingen der regering, welke uitgaven gedaan heeft, zonder toestemming der Staten-Generaal. Hij tracht daaruit de noodzakelijkheid te doen zien, om de ministeriële verantwoordelijkheid bij ons in te voeren; want wat beteekenen alle grondwettige waarborgen, wanneer het voldoende is, ze door een' enkelen pennestreek te verbreken. Hij vermeent, dat 's lands vertegenwoordiging niet daar is, om te gelooven en te vertrouwen, maar wel om te zien. Hij herinnert de voorzeggingen van *Hogendorp*, *Fockema* en anderen, omtrent de instelling van het syndikaat en de geldelijke aangelegenheden des lands. Nopens het syndikaat bestaat nog allezins duisternis. Hij keurt het af, dat het geheele financiële stelsel van ons rijk op variabele prijzen der producten van den Oost berust. Heeft men buiten de Staten-Generaal gehandeld en komt men alleen in den nood bij dezelve, dan behoort men van hen niet meer te vergen dan zij verantwoorden kunnen. Zijns inziens, komt het op dit oogenblik niet te pas over de uitlegging, welke aan art. 60 der grondwet moet worden gegeven, te handelen, daar hiertoe, bij de herziening der grondwet, allezins gelegenheid zal bestaan.

De heer *van de Poll* verklaart zich voor het ontwerp. Ook hij verlangt bezuinigingen en vereenvoudigingen in het staatsbeheer. Hij ziet dan ook groote zwarigheid om de voorgestelde begrootingswetten aan te nemen, ook zelfs nadat de regering heeft voorgedragen voorloopig 2 millioen buiten beschikking te stellen. Hij beschouwt het aanhangige ontwerp geheel afzonderlijk. Hij deinst terug voor de gevolgen eener verwerping der voordragt. Daardoor zou het onmogelijk zijn, de irregulariteiten te herstellen, die plaats mogten gehad hebben; de verbetering van 's lands financiën zou onmogelijk worden. Hij vermeent, dat het belang des lands, om van de verbindtenissen des syndikaats ontslagen te worden, allezins gebleken is. Hij schetst de gevolgen, die uit eene voortduring van den tegenwoordigen stand van zaken zouden voortvloeijen. Hij acht het gevaarlijk, onze begrootingswetten te doen afhangen van het mogelijke en altijd onzekere excedent, dat de Oost zal afwerpen; dat excedent moet veeleer tot krachtdadige vermindering van den schuldenlast strekken. Hij keurt de handelwijze der regering af, die vroeger niet met die openhartigheid is te werk gegaan, waarop men mogt vertrouwen, en zij meer beloofd heeft dan zij kon houden; doch vindt daarin geene reden, om alle voordragt af te stemmen, waaruit hij nog grooter kwaad voorziet.

Overigens houdt hij zich aan de toezeggingen der regering, dat het syndicaat zal worden afgeschaft. Ook vertrouwt hij, dat de werkzaamheden der staats commissie, betrekkelijk 's lands financiëel, beheer met een' gunstigen uitslag zullen worden bekroond. Hij vreest, dat de verwerping der voordragt nadeelig zal werken op 's lands krediet, op de belangen van den Oost, en dat zij het evenwigt der staats-magten verbreken zal op een oogenblik, dat hetzelve, bij de aanstaande herziening der grondwet, zoo dringend noodzakelijk is.

De heer *Binkes* verklaart zich tegen het ontwerp.

Gedurende het onderzoek dezer wet zijn zijne bezwaren tegen de wet, in plaats van weggenomen, veeleer vermeerderd.

De heer *van Hemert* verklaart zich voor het ontwerp. Hij bouwt op de verzekeringen, welke door de regering zijn gegeven en maakt staat op de ontvangene verzekering dat door de aanneming van dit wetsontwerp, alle verwikkeling in de financiën van den staat een einde zal genomen hebben. Hij verheugt zich dat de regering volkomen heeft toegegeven aan het verlangen der Kamer, dat voortaan niet dan met toestemming der Staten-Generaal over het excedent van den Oost zal worden beschikt.

De heer *Repelaer* verlangt eene betere redactie van art. 4 der voordragt, maakt onderscheidene andere bedenkingen tegen dezelve en kan ze niet aannemen.

Ook de heeren *Weijnands* en *Vijfhuis* verklaren zich tegen het ontwerp.

De heer de *Jonge* verklaart zich ten voordeele van het ontwerp.

Hij vindt genoegzame waarborgen in art. 4 en de door de regering gedane verzekeringen. Hij kan de aanneming der voordragt niet afhankelijk maken van de aanstaande herziening der grondwet, welke wel eenigen tijd zal vorderen. Hij weidt bij deze gelegenheid over die herziening uit en gelooft, dat, wanneer men daarbij met bedaardheid te werk gaat en wederzijds eenigzins toegeeft, dezelve de heilrijkste vruchten zal opleveren. In het voorbijgaan verklaart hij dat hij de ministeriële verantwoordelijkheid voor een problema houdt, welke in geheel Europa nog niet is kunnen worden opgelost. Hij vindt het voorts beter op dit oogenblik iets toe te geven, dan irregulariteiten te doen voortduren, en dringt vooral aan op de noodzakelijkheid om zich van de verbindtenissen der handelmaatschappij te ontslaan.

De heer *Druijvesteijn* zal voor de wet stemmen, en het aan den tijd overlaten om te beslissen, wie het waarachtig heil des vaderlands meer bevorderd hebben, zij, die met hem instemmen, of zij die een tegenovergesteld gevoelen voorstaan.

De heer *van Alphen* zegt, dat het hem leed doet de voordragt niet te kunnen verdedigen. Hij doet hulde aan de bekwaamheden des ministers van koloniën, waarvan het vaderland de vruchten plukt; hij doet de handelmaatschappij regt wedervaren, dat zij veel tot bevordering van den bloei des vaderlands toebrengt. Maar hij moet aan den anderen kant ook zeggen, dat, sedert jaren, confusie in onze geldmiddelen heerscht; dat dezelve door den Belgischen opstand is vermeerderd, en dat er tot dekking der uitgaven groote irregulariteiten hebben plaats gehad.

De heer *Tromp* meent dat de geheele voordragt haar ontstaan daaraan te danken heeft, dat de regering vroeger den waren staat der geldmiddelen verborgen heeft. Wat helderziende staatslieden reeds lang hebben voorzien, namelijk dat het hoogstgevaarlijk was, om geheime staatskassen, buiten de openbare schatkist, in stand te houden, is thans vervuld. Ook hij somt al de grieven op, nopens grondwet, syndicaat en rekenkamer, door andere sprekers voorgedragen.

De heer *van Asch van Wijck* in dienzelfden geest redenerende, betreurt de vereeniging van wederom zoo onderscheidene ontwerpen in dezelfde voordragt; is mede voor een herziening der grondwet, doch is vooral, zoo lang de tegenwoordige bestaat, voor hare handhaving. Handelt men daartegen, en onttrekt men uitgaven aan de vertegenwoordigers, dan worden deze, alsmede de rekenkamer, onnoodig.

Ook de heeren *Bruce* en *Gevers* redeneren in dien geest. Laatstgenoemde is, ofschoon ongesteld, wegens de belangrijkheid der zaak, toch in de vergaderzaal verschenen.

De heeren *van Dam van Isselt*, *van Rappard* en *Warin* nogmaals het woord gevraagd hebbende, spreken nog eene korte rede uit.

De heer *van Dam van Isselt* liet zich aldus uit:

Een redenaar, dien ik gisteren heb aangeduid met den naam van *beroemd door zijne welsprekendheid* (de heer *de Jonge*), en dien ik thans niet behoef aan te duiden, dan door te zeggen, dat hij voor mij zit, heeft mij het verwijt gedaan, 1°. dat ik geoordeeld heb zonder te hopen, en 2°. dat ik illiberaal zou zijn te werk gegaan. Wat de eerste beschuldiging betreft, dezelve is ongegrond. Eene ondervinding van elf jaren heeft mij geleerd, dat, hoe zonderling een wets-ontwerp ook moge zijn, en hoe veel tegenstand het ook moge ondervinden, er toch nog altijd verdedigers voor hetzelve in de Kamer gevonden worden. 2°. Ik werpe van mij af, dat ik illiberaal zou zijn te werk gegaan, door te zeggen dat zij, die de wet zouden aannemen, het ongenoegen van tijdgenoot en nakomelingschap op zich zouden laden. Dat lid heeft van rondheid gesproken. Ik geloove dat ook ik dezelve betracht heb. Ik meende hem en anderen eene dienst te bewijzen, door zoo te spreken en hen voor de gevolgen hunner toestemming te waarschuwen. Wij houden geene ruggespraak met onze committenten. Maar zoo zich bevestigd heeft de spreuk, *vox populi vox Dei*, dan is het zeker ten aanzien dezer wet. Men hoore de stemmen buiten deze vergadering, het ongenoegen dat de voordragt bij de natie verwekt heeft! Dan vermeene ik eerder eene daad van vriendschap bewezen te hebben, dan illiberaal te werk gegaan te zijn...... Al die verdedigers hebben de wet verdedigd tegen een' aanval, welke niet heeft plaats gehad, immers dien hij niet vernomen heeft. Zij meenen, namelijk, dat wij de noodzakelijkheid zouden betwist hebben, om aan de handelmaatschappij 40 millioen terug te betalen en alzoo de producten van den daarop liggenden last te ontslaan. Maar niemand heeft zich daartegen verzet. Men heeft slechts waarborgen voor de toekomst verlangd.

Wanneer ik mij herinner, dat een der verdedigers van de wet op gisteren gezegd heeft, dat er met de bekende 10 millioen constitutioneel gehandeld is, en er alzoo niet illegaal en inconstitutioneel gehandeld, is met gelden van particulieren in 's rijks schatkist te doen vloeijen, en die alsdan voor einden te bestemmen, welke wij afgekeurd hebben, — dan ben ik niet bang, dat kwaadwillige oorblazingen verkeerde gedachten zullen kunnen doen ontstaan ten aanzien van hen, die de aanneming dezer voordragt afraden; maar dan zou ik veeleer vreezen dat dezelve hen, die het ontwerp aannemen, zouden beschuldigen van te groote gedienstigheid en verpligting voor het ministerie!"

De heer *Warin* blijft volhouden, dat de herziening der grondwet aan de regeling der financiële aangelegenheden moet voorafgaan, en noemt de bedenking, dat dit te veel tijd zou vorderen, een versleten antwoord. Nog leven wij in een' staat van vrede en onderling vertrouwen; maar dat vertrouwen kan geschokt worden, zoo men te lang wacht.

De zitting wordt vervolgens opgeheven tot morgen ochtend ten 10 ure.

Zitting van Vrijdag 20 december.

In de zitting van heden, zijn de beraadslagingen over het ontwerp der leeningswet voortgezet.

De heeren *d'Escury* en *van Sytzama* hebben nog kortelijk het ontwerp bestreden, en doen zien, dat eed en pligt hun verbood de voordragt, zoo als zij was liggende, aan te nemen.

Z. Exc. de minister van financiën, en daarna Z. Exc. de minister voor koloniën, hebben breedvoerig het ontwerp verdedigd, en daarbij vooral op het belang voor het vaderland doen zien, dat hetzelve wierd aangenomen. Zij deinsden voor de gevolgen terug, die uit eene verwerping der voordragt zouden kunnen voortvloeijen, en trachtten als het ware de verantwoordelijkheid daarvan van de regering af te werpen en op de Kamer te laden. Zij vreesden, dat juist de treurige voorzeggingen van sommigen, wegens bankroet en staatsschokken, die uit eene aanneming der wet zouden kunnen voortvloeijen, uit derzelver verwerping zouden kunnen ontstaan.

Inzonderheid sprak Z. Exc. de minister voor de koloniën met veel gevoel en ernst. Z. Exc. verklaarde, dat hij niet zou kunnen medewerken met eigen handen zijn eigen werk, dat met zoo veel moeite in Indië is tot stand gebragt, af te breken, en dat, indien de wet niet werd aangenomen, hij voortaan als ambteloos burger in zijn vaderland zou leven.

De heeren *van Asch van Wijk*, *Gevers* en een aantal andere leden hebben getracht, den minister over te halen van dit voornemen af te zien, daar eene verwerping der wet geenszins het bewijs opleverde, dat de Kamer weigerachtig was om de regering te ondersteunen of haar hulpmiddelen te verzekeren, maar alleen, dat de voordragt, zoodanig als zij was aangeboden, niet doelmatig en aannemelijk was. Zij zagen niet in, waarom de regering aan de wenschen der Kamer niet kan voldoen.

Op dat laatste heeft de minister voor de koloniën verklaard, dat hij zich in eene moeijelijke positie bevond; dat hij geene overeenstemming tusschen den koning en Staten-Generaal kon tot stand brengen; en dat het hem dan het raadzaamst voorkwam, zijn afscheid te nemen.

De beraadslagingen gesloten en het ontwerp in hoofdelijke omvrage gebragt zijnde, is het ontwerp *verworpen* met eene meerderheid van 39 tegen 12 stemmen.

Voor hebben gestemd de heeren: *Snouck Hurgronje*, *van Hemert*, *de Jonge*, *van Tuijll van Heeze*, *Boddaert*, *Frets*, *van de Poll*, *van Hoorn van Burgh*, *Druijvesteijn*, *Weerts*, *Beelaerts* en *van Swinderen*.

Tegen hebben gestemd de heeren: *van Sytsama*, *van Nagell*, *Kniphorst*, *Verwey-Mejan*, *Dijckmeester*, *van der Gronden*, *van Dam van Isselt*, *Luyben*, *Brongers*, *van Rappard*, *Weijnands*, *van den Mortel*, *Cats*, *Schimmelpenninck*, *Vijfhuis*, *van de Velde*, *d'Escury*, *Gouverneur*, *Tromp*, *Bemme*, *Bruce*, *Clifford*, *van Meeuwen*, *Sandberg*, *Roëll*, *Backer*, *Binkes*, *Repelaer*, *Akerlaken*, *Star Busman*, *Rengers*, *Gockinga*, *Corver Hooft*, *van Asch van Wijck*, *Hinlopen*, *Gevers*, *Warin*, *Luzac* en *van Alphen*.

Z. M. zal mitsdien eerbiedig worden verzocht dit wetsontwerp in nadere overweging te nemen.

De voorzitter zegt, dat, ten gevolge van de verwerping der voordragt, de beraadslagingen over de ontwerpen der begrootings-wetten, in plaats van op morgen, op aanstaanden maandag zullen worden gehouden, daar die ontwerpen kunnen beschouwd worden in verband te staan met de afgestemde conceptwet.

Intusschen zullen morgen, op nader te bepalen uur, de beraadslagingen plaats hebben over de voordragten van wet, betrekkelijk de steenkolen en nopens den accijns op den turf.

's Gravenhage, 20 dec. Z. M. heeft aan den graaf *van Bylandt van Mariënweerd*, op zijn daartoe gedaan verzoek, een eervol ontslag verleend als districts-commissaris voor de beneden-districten van Gelderland, onder dankbetuiging voor zijne in die betrekking aan den lande bewezen diensten; terwijl het Z. M. tevens behaagd heeft in deszelfs plaats te benoemen, Mr. *C. B. Dutry van Haeften*, lid van de provinciale staten van Gelderland.

Rotterdam, 19 dec. Gisteren achtermiddag had in het naburig Feijenoord een verschrikkelijk ongeluk plaats. Bij het uitnemen der machine van de stoomboot *de Agrippina* geraken twee personen in dezelve, waarvan de een, latende een weduwe met 3 kinderen na, onmiddellijk is overleden en de andere zoodanig gewond is, dat men voor het behoud van zijne eene hand vreest, zijnde dezelve als het ware in tweeën gespleten.

BEURSBERIGT.

van 20 december.

Holland. Werkelijke schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $52\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$; dito 5 pCt. $98\frac{1}{8}$; Kansbiljetten $23\frac{15}{16}$, 24; Amortisatie-Syndikaat $4\frac{1}{2}$ pCt. $92\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $76\frac{7}{8}$; Handelmaatschappij $4\frac{1}{2}$ pCt. $166\frac{1}{2}$, $167\frac{1}{4}$, $166\frac{7}{8}$; Oostindische leening 5 pCt. $95\frac{3}{4}$, $96\frac{1}{4}$; Aandeelen Rijn-spoorweg $96\frac{1}{2}$.

Spanje. Ardoins van 85 pond 5 pCt. $22\frac{3}{8}$.

Rusland. Obligatiën *Hope en Comp.* 1798 en 1816 5 pCt. $104\frac{3}{8}$; Obligatiën te Londen 5 pCt. $102\frac{1}{2}$; Inschrijving in Assignatiën $67\frac{5}{16}$.

Poolsche aandeelen van 300 fl *f* $124\frac{1}{4}$; 5 pCt. Metalliek $103\frac{5}{8}$; Columbianen 2de van 250 pond $15\frac{1}{4}$; Onbepaalde Coup. *f* 3; Kl. Coup. *f* $11\frac{1}{4}$; Nieuwe Mexicanen 5 pCt. van 100 pond $26\frac{3}{4}$, 27; dito Uitgestelde $7\frac{7}{8}$, $8\frac{1}{8}$, 8; Ardoins Coup. $16\frac{7}{16}$; Brazilianen 5 pCt. van 100 pond $73\frac{1}{2}$.

De markt in de Hollandsche fondsen, die zich aanvankelijk met trage affaire geheel op hare hoogte van gisteren scheen te zullen souteneren, kreeg op het eind eene meer willige houding, door onderscheidene inkoopen, die inzonderheid in Integralen en Oostindische 5 pCts. werden bewerkstelligd.

Mengelwerk.

De schoone slaapster in het bosch.

HET HUIS DER DUISTERNIS EN DES GEHEIMS.

XVIII.

Een klein, krom gedrogt vat mij bij de hand, en leidt mij in een bootje; mijn geleider duwt van wal, en in een oogenblik bevinden wij ons voor een groot gebouw, liggende aan het water. Ik had naauwelijks tijd om er een oog op te werpen, of ik bevond mij reeds in het voorportaal, en onmiddelijk daarop in eene kamer, hebbende de geheele breedte van het gebouw, doch zonder eenig licht. » Dit noemen wij," zeide mijn geleider, » de eerste kamer; zij dient tot slaapvertrek voor de onden van dagen." Daarop bragt hij mij in eene tweede kamer, op gelijke wijze ingerigt; diepe duisternis, geen uitzigt, geen lichtraampje zelfs. » Dit is," zeide mijn geleider, » de eetkamer van onze bewoners." Het was er koud en kil. Van daar bragt hij mij in eenen gang van gelijke breedte als de eerste en tweede kamer; aan het eene einde was een trap, aan het andere een lichtraam; voor mij krioelde het van kleine woningen, hebbende ingangen dan eens gelijkvloers, dan eens door eenen kelder, dan met een trap. » Hier huizen de huurders," zeide mijn geleider, » de bewoners, degenen, die den

schoorsteen doen rooken." Ik zag door eene openstaande deur een vochtig verblijf en een man bezig met boonen te ziften; ik voelde geen de minste neiging om die krotten te bezoeken; mijn geleider bemerkte het en wees mij den weg naar boven. Hier vond ik, even als beneden, eenen dwarsgang, en daarop kwam een andere gang uit, welke over de eerste en tweede kamer moest heen loopen, en waarop onderscheidene kamers schenen uit te komen; eigenlijk waren het maar kasten, want allen stieten op de groote zijmuren, welke, van geene ramen voorzien, ook hier, even als beneden, aan de eerste en tweede kamer alle licht benamen.

Boven de deuren van elke dezer kamers was een wapen, hebbende tot randschrift het woord *geheim*; in een der wapens zag ik eenen geeselpaal, in een ander eene koffij-plant; de overige kon ik niet onderscheiden door de duisternis, welke er heerschte. — »Zeg eens, mijn vriend," zeide ik tegen mijn gebogchelden geleider, »zoude het niet mogelijk zijn hier eenig licht op te steken; dit gebouw schijnt wel het verblijf der duisternis en van het geheim? — De bogchel glimlachte; — »licht!" — »Ja licht, want ik vertrouw mij in dit huis niet; in uwe eerste kamer heb ik door den vermolmden grond getrapt, en in uwe tweede kamer glijdt men over eene menigte van slakken; hier boven kraakt het van alle kanten: — geef mij licht, opdat ik heelshuids uit dit verblijf kome." »Licht!" zeide nog eens de bogchel, en ik hoorde hem op de tanden knarssen! »licht, daar roept gij om, omdat gij meent schoon te zijn; maar ik zegen de duisternis; hadt gij mij nooit dan hier gezien, gij zoudt niet weten, dat de natuur mij zoo zeer heeft mishandeld; was er geen licht, er ware geene mismaaktheid, er ware geen onderscheid tusschen goed en valsch geld, tusschen eene *Venus de Medicis* en het oude besje aan wie de jaren tanden en haren hebben ontrukt; — licht, dat haten wij hier. O wij hebben er meer gehad, die licht verlangden, zij wilden ramen tot aan den grond toe voor de eerste kamer, zoo dat al de voorbijgangers onze ouden van dagen van het hoofd tot de voeten toe in hun nachtgewaad zouden hebben kunnen zien; zij wilden in de tweede kamer eene vloer van best cement, ten einde schimmel en slakken te verdrijven, en hechte pilaren, om aan het instortend gebouw steun te geven; maar er komt niets van, — neen, er komt niets van." — »Maar zeg mij eens, wie is de eigenaar van dit gebouw?" — »De eigenaar, eene wonderlijke vraag; ben ik eigenaar van mijnen bult? was dat waar, dan had ik hem reeds lang weggeworpen. — Wij hebben hier rentmeesters, die ontvangen den huurprijs van de bewoners dier kleine woningen welke in den benedengang uitkomen, en die rentmeesters wonen hierboven; luister; een derzelve is op dit oogenblik in gesprek met zijnen secretaris.

De Rentmeester. Als ik eene vrucht heb, dan wil ik dezelve eten.

De Secretaris. Zeer juist gedacht, uwe excellentie.

De Rentmeester. Dus is het eene ongehoorde zaak, dat iemand begint met te eten en begint met te slapen, en eerst daarna kost en huur betaalt.

De Secretaris. Allerjuist, uwe excellentie.

De Rentmeester. Maar des niet te min betalen de huurders slechts bij het einde van de maand, en zelfs bij het einde van het jaar; sommigen zelfs in het geheel niet.

De Secretaris. Meer dan juist, uwe excellentie.

De Rentmeester. Ik heb het geld noodig; veel geld heb ik noodig; terstond heb ik geld noodig, — Ga maar de tweede kamer en zeg dat ze hun [illegible] met den dag kunnen betalen; wat zeg ik, met den dag, — met den *slok* en den *beet*.

De Secretaris. Boven alle superlativa juist.

De Rentmeester. Ja, ja; maar ik houde niet van leven, ik kan geen even verdragen, ik haat het gerucht als het licht, en het komt hier aan op de beurs; en bogchels, scheelen, kreupelen, volstrekt lammen behouden altijd gevoel *in* en *voor* de beurs.

De Secretaris. O uitmuntende van alle uitmuntendheden; is er geen middel, om de vrucht te hebben en te doen alsof men haar niet had.

De Rentmeester. Zoo is het, dat is financieren; ik heb het gevonden, de gouden koe met gouden hoornen, de kip met goude eijeren; haal mij eenen [illegible] dat hij mij voorschiete alle huren en alle kostgelden [illegible] zijn en nog verschijnen; later rekenen wij af wat niet binnen is [illegible] leeft, die dan zorgt; intusschen eet ik de vrucht [illegible] als zij er is; ik eet zelfs den appel, die aan den boom verrot; ik eet de perzik, welke de wesp verslindt; ik ben de grootste financier, dien immer de aarde droeg.

De Secretaris. En de grootste redenaar tevens. Zoude het bij deze gelegenheid niet geschikt kunnen worden geoordeeld, eenige gratificatiën te geven?

De Rentmeester. Hm! hm! gratificatiën?

De Secretaris. Bij zoo rijken oogst, alleen aan het brein van uwe excellentie te danken, — bij zoo milden regen van zegeningen uit de wolk van uw vernuft, mag het toch wel hier en daar wat druppelen.

De Rentmeester. Haal mij den woekeraar en doe mij eene voordragt van gratificatiën.

Een mager ventje, met eenen hansworsten-bogchel, gleed, al wrijvende in zijne handen, langs mij heen; ik hoorde hem zeggen: »eene gratificatie van zijne excellentie en een nog beteren steekpenning van den woekeraar, *roule ta bosse. Parlez-moi des gens qui se ruinent!*

Ik volgde hem na, den trap af, liet de tweede en eerste kamer links liggen en begaf mij in het woningje, waar ik den man had zien boonen ziften.

Die boonen waren wonderlijke boonen; dan waren het cijfers, dan waren het bollen, dan stukken geld. »Kind", zeide de man tegen zijne vrouw, er moet wat voor den ouden dag worden gespaard, en telkens legde hij wat op zijde, maar telkens was het ook weder verdwenen; en op eens was de man oud en stram, en toen strekte hij zijne verdroogde hand uit naar de plaats waar hij het gespaarde had gelegd, maar zij was ledig. »Waar is het dan gebleven?" vroeg de suffende grijsaard; en de bogchel, die mij was gevolgd, trok mij bij den rok, lachte en zeide: »de demoor! het is alles door de bewoners van het huis der duisternis en des geheims verslonden."

r *&*.

Aan de Redactie.

(*Ingezonden.*)

Bij al de misbruiken en op willekeur gegronde instellingen, door de *Arnhemsche Courant* aangeteond, en het nut door die aanwijzing alleen reeds te weeg gebragt, moet het verwondering wekken dat het *Algemeen Burgerlijk Pensioen-fonds*, (dat troetelkind van eenige bevoorregten) tot hiertoe hare aandacht ontsnapt is, of een onder het juk dier instelling gebukt gaanden ambtenaar niet voor lang bewogen hebbe, dit afschuwelijk gelaat, onder een schoon masker, te ontblooten. — Is het omdat men algemeen met die instelling tevreden is? — Of is het omdat het onderwerp, als rakende eenen stand (dien der ambtenaren) welke geen bijzondere belangstelling gewoon is, toch geen bijval kunnen vinden? — Wat hiervan zij, het kortelijk bijeentrekken der voornaamste bepalingen des reglements, de grondslagen als het ware des ganschen gebouws, zullen doen zien, dat het onderwerp eene opzettelijke beschouwing, en de behandeling eener meer geoefende pen, overwaardig is.

Zij zijn deze:

1°. Alle ambtenaren *moeten* aan het fonds deelnemen.

2°. De oude ambtenaren (dat zijn zij, die vóór 1 april 1836 zijn aangesteld) behouden al hunne regten, dat is, ook pensioen voor hunne weduwen en weezen.

3°. De jonge ambtenaren (dat zijn de *na* gemeld tijdstip aangestelden) zijn gehouden in het fonds te storten het beloop van een jaar der aan dezelven toegekende wedde, en zulks binnen vier jaren na bekomen aanstelling, *en hebben geen regt op pensioen voor hunne weduwen en weezen.*

De overige verpligtingen zijn, voor *oude* en *jonge* (te verstaan als boven) ambtenaren, gelijk.

Toetsen wij nu deze bepalingen aan het denkbeeld van vrijheid en regt, dan vinden wij: dat het sub 1°. aangegevene regtstreeks in strijd is met de vrijheid, waarop men in het oude Oud-Nederland zoo zeer boogt. Dat men aan het sub 2°. voorkomende zijne goedkeuring niet zou kunnen ontzeggen, bijaldien aan de oude ambtenaren ook dezelfde verpligting ware opgelegd, om namelijk, het beloop van één jaar der, op het tijdstip der invoering van het regelement door hen genoten wordende wedde, evenéens in het fonds te storten. *Meerdere voorregten* en *mindere bijdragen* dan hunne jongere mededeelhebbers, is groote onregtvaardigheid. Dan kan men eindelijk zijne verontwaardiging niet bedwingen over het schreeuwende onregt, den jongen ambtenaren bij het sub 3°. vermelde aangedaan, door hen te versteken van voorregten, aan anderen verzekerd; voorregten om welke alleen men zich den dwang om deelgenoot van eene zoodanige inrigting te *moeten* zijn, laat welgevallen: en hen daarenboven *vier jaren* lang van een *vierde gedeelte* van hun inkomen te berooven: alzoo *mindere regten* en *meerdere bijdragen* dan hunne oudere mededeelhebbers!.... waarlijk eene hoogst onregtvaardige, zoo niet zedelooze bepaling.

Wilde men onderzoeken waardoor de noodzakelijkheid, om het stuk der pensioenen aldus te regelen, ontstaan is, — men zou welligt bevinden, dat het oude fonds niet meer in staat was om aan deszelfs verpligtingen te voldoen. Verkregene regten kon noch mogt men kwetsen. Wat was nu natuurlijker geweest dan dat men de op die regten aanspraak makenden, voor het behoud daarvan, eene verhoogde bijdrage had opgelegd? In stede daarvan, echter, laat men den jongen ambtenaar bloeden, om de weduwen en weezen van anderen aan den kost te helpen, en misschien moet hij zijne eigene vrouw en kinderen daardoor gebrek laten lijden, of, wat nog erger is, bij zijn eventuëel overlijden, ziet zich zijne weduwe met haar kroost tot den bedelstaf gebragt, waarvoor zij met het geld, zoo vele jaren ten haren nadeele in het pensioen-fonds gestort, en waarvan zij nimmer het vooruitzigt had eenige vruchten te plukken, zoude zijn bewaard gebleven.

........*e*,

IJverig lezer der Arnhemsche Courant.

H. 16 december 1839.

(*Zie verder het vervolg.*)

Vervolg van de
ARNHEMSCHE COURANT,
Van Zondag 22 December 1839.

Plan eener luchtvaart van Amerika naar Europa.

Men weet dat de bekende luchtreiziger GREEN, die eenige jaren geleden op eenen togt van Londen naar Parijs in het Nassausche tenland kwam, er ernstig aan denkt om den Atlantischen oceaan over te vliegen. Een Engelsch blad behelst dienaangaande het volgende:

» GREEN beweert, dat een ballon veel langer strak en elastiek blijft, als hij met gekoold waterstof-gas, dan als hij met zuiver waterstof-gas gevuld is. De laatste luchtsoort is zoo dun, dat zij door de zijde dringt, hetgeen de eerste niet doet. GREEN overtuigde zich daarvan bij 275 luchtreizen. Wel is waar is het gekoolde waterstof-gas zwaarder dan het zuivere, en onderstelt dus, onder gelijke omstandigheden, eenen grooteren ballon; evenwel zijn deszelfs voordeelen veel grooter, en beslissend bij de bedoelde onderneming over den Atlantischen oceaan. Ballons, naar GREENS methode gevuld, behouden hun gas weken lang. Hij maakte omstreeks 3000 mijlen met hetzelfde gas, en had het drie maanden lang kunnen gebruiken. Boven de lagere luchtstroomen en landwinden vindt men steeds een' stroom, die aanhoudend over de Atlantische zee waait en noord-westwaarts gaat. Heeft men eens de hoogte van dezen luchtstroom bereikt, dan gaat de zaak van zelve. Een ballon, die den wind volgt, wordt als een integrerend gedeelte van de luchtzuil die hem voortsleept. Een luchtgevaarte van de grootte van den Nassau-ballon zou gemakkelijk drie personen en levensmiddelen voor drie of vier maanden kunnen bevatten. Men heeft het volkomen in zijne magt, denzelven naar goeddunken te laten rijzen en dalen, en zoo heeft GREEN, in vertrouwen dat zijn gas verscheidene weken duurt, en hij den genoemden luchtstroom zal kunnen benuttigen, besloten, van New-York naar Engeland over te vliegen. Hij verlangt geene belooning, indien het publiek, hetwelk hij nog nooit bedroog, hem in staat stelt om eenen ballon te vervaardigen, gelijk er voor deze groote onderneming vereischt wordt."

Letternieuws.

ONTWERP VAN REGTSTREEKSCHE VERKIEZINGEN EN ZAMENSTELLING DER STATEN-GENERAAL IN NEDERLAND; DOOR MR. *ROEST VAN LIMBURG.* — *Arnhem, C. A. THIEME, 1839. 46 bl.*

(*Zie n°. 201.*)

Na onze lezers met het plan van den schrijver te hebben bekend gemaakt en er hier en daar eenige aanmeakingen te hebben bijgevoegd, willen wij thans eenige der gronden mededeelen, waarop de schrijver de verlangde wijzigingen grondt.

» » De grondwet mag niet een loutere vorm, zij moet eene nationale kracht wezen. En hoeveel reden wij hebben om die te vestigen, toont ieder blik, dien wij werpen op Frankrijk. Onze legers, onze vestingen, onze rivieren zullen een algemeen gevaar, en dat als 't ware de lucht vervult, niet van ons afwenden. Maar ons zedelijk, ons constitutioneel te versterken, ja onverwinnelijk te maken, dat hangt van ons af. In onzen tijd beslist physische overmagt op den duur niet meer, doch heeft een klein volk met een zwak politisch gestel en karakter alles te duchten." "

» Met de bovenstaande woorden besluit professor THORBECKE de voorrede van zijn belangrijk boek over de grondwet van 1815.

» » De grondwet mag niet een loutere vorm, zij moet eene nationale kracht wezen." — Was dan tot nog toe de grondwet een loutere vorm? Moet men nog eerst, uit eene grondwet, eene nationale kracht in het leven roepen?

» Professor THORBECKE schijnt het te denken; want op de aangehaalde woorden laat hij onmiddelijk volgen: » En hoeveel reden wij hebben *om die te vestigen*, toont ieder blik dien wij werpen op Frankrijk."

» Doch hoe wordt eene grondwet eene nationale kracht? Wat maakt haar iets meer dan een loutere vorm?

» Men schijnt te mogen betwijfelen of de kundige hoogleeraar zich deze vraag voorstelde: welligt waren anders sommige bladzijden van zijn onafhankelijk boek verschillend geschreven.

» Of zou de geachte schrijver meenen, dat de verbeteringen, die hij aangeeft, hoe talrijk ook en hoe scherpzinnig opgespoord, geschikt zijn om kracht te scheppen waar louter vorm aanwezig was?

» Dit is niet te denken; immers de aanmerkingen betreffen grootendeels den vorm, het raderwerk, niet de kracht die de raderen in beweging brengt.

» Professor THORBECKE stelde zich niet voor, te onderzoeken: of er eene *nationale kracht* kan worden gevestigd zonder nationale medewerking; of een *politisch* gestel en karakter, niet even als een *physisch*, of liever als een *menschelijk* gestel en karakter, kracht erlangen en behouden kan zonder oefening zijner vermogens. Trouwens dit valt meer in theorie, en, gelijk de geachte hoogleeraar in zijne voorrede zegt: hij wenschte slechts een praktisch boek te schrijven, » een commentarius, die trachtte te zijn wat men zich voorstelt bij de geregelde verklaring van eenig ander wetboek." Dit leverde de hoogleeraar, en op eene voortreffelijke wijze. Het antwoord op de vraag, hierboven gesteld, dit liet hij anderen over. Anderen moeten zich wagen aan de oplossing der groote staatsvraag: Hoe wordt eene grondwet eene nationale kracht? Wat maakt haar tot iets meer dan een loutere vorm?

» Deelneming des volks aan zijne eigene aangelegenheden; zegt professor HEEREN. Deelneming aan de staatsbelangen; zegt de vrijheer VON STEIN.

» De mensch immers is geheel anders aan zijne eigene bezitting gehecht, dan aan die van anderen; doet veel meer voor *zijnen* wil, *zijne* gevoelens, dan voor die van eenen gebieder. Natuurlijk zullen de burgers eene staatsregeling, waaronder zij hunne gevoelens vertegenwoordigd en politisch invloed oefenend zien, meer beminnen, en gevolgelijk, aangerand, vuriger verdedigen, dan eenen regeringsvorm, waarin slechts naar de denkbeelden van eenige weinigen geheerscht wordt. Een zoodanig bestuurde staat kan veel physische kracht bezitten; doch, volgens professor THORBECKE, beslist in onzen tijd zelfs physische *overmagt* niet meer. HEEREN had reeds eenige jaren geleden gezegd: » Wij weten thans, dat niet louter de massa beslist, maar de geest die de massa's bezielt." En op dien geest is het, waarop het aankomt, om eene nationale kracht te vestigen.

» Eveneens nu als kinderen en menschen behoeven de natiën, naarmate van hare verstandsontwikkeling, voedsel voor den geest, werking volgens eigene rede, streven naar een begrepen en gewild doel. Dit werd meer en meer door de geschiedenis gostaafd.

» En ziedaar eene der hoofdredenen, weshalve men het noodig achtte, dat de natie, waarvan onmogelijk elk lid in het bestuur zijn kon, door middel van vertegenwoordigers aan hare regering deel name."

Burgerlijke Stand.

Van 13 dec. tot 20 dec.

TE ARNHEM:

Gehuwd: J. von Arx met E. C. H. Lauterborn. — H. Peeterman met W. Schmit. — J. Janssen met G. Heijser.

Bevallen: H. Adriaans, geb. Martens, Z. — H. C. Bronkhorst, geb. Wijs, Z. — J. M. Lindenhof, geb. Lokkers, Z. — M. Evers, geb. Cremer, D. — F. J. van Vugt, geb. du Pré, D.

Overleden: Doodgeb. D. van D. Berger en D. ter Maat. — Doodgeb. van P. J. Lange en G. Kremer. — J. de Vries, 4 j. 7 m. — C. Hooft, Wed. W. Roelofs, 79 j. — B. Bennink, 13 w. — J. Herts, Wed. A. Levie, 77 j. 7 m. — H. Westerveld, Huisvr. van G. Jorissen, 36 j. — Doodgeb. Z. van E. Engel en J. van Tongeren. — A. Vervoren, Wed. P. Daams, 77 j.

TE NIJMEGEN:

Gehuwd: P. A. Jonkers met H. Everts. — P. Slingerlant met A. M. Brockhof. — J. G. Kranch met A. E. Scholten.

Bevallen: J. L. A. Wirix, geb. Raupp, Z. — A. Varmegen, geb. Stevens de Klijn, D. — G. Mandtz, geb. v. Apeldoorn, D. — A. M. S. Hupscher, geb. Labee, D. — H. Puplickhuijzen, geb. Kropman, D. — A. A. H. van Nas, geb. Budding, Z. — J. C. Hermse, geb. Baltus, Z. — P. v. Litz, geb. Vos, D. — H. Bruijns, geb. Hendriks, Z. — H. von Bordemer, geb. Koents, Z. — M. E. Behrens, geb. Jakobs, Z. — M. Hartelo, geb. Gerits, D. — C. Klans, geb. Bos, D. — M. C. Luurmans, geb. Hogenboom, D.

Overleden: C. Kros, 29 j. — M. E. Klamberg, geb. Voigt, 80 j. —

P. Jansen, 29 j. — J. H. Peters, 3 j. — H. Zieldorff, 41 j. — M. Bouwers, 31 j. — A. Geurts, 12 j. — M. Lindeman, 81 j. — J. F. Bouwmeester, 81 j. — P. v. Litz, 36 uren. — M. W. Brousson, geb. Rijgerbos, 81 j. — E. Groothuizen, geb. Leenderts, 27 j.

TE ZUTPHEN:

Gehuwd: H. van der Horst met G. C. Garritsen. — H. J. S. van Ooij met C. G. Visser.

Bevallen: A. C. Smit, geb. Harmsen, D. — F. Bettink, geb. ten Broeke, Z. — G. Franken, geb. IJsseldijk, Z. — M. Doorspiek, geb. Wassink, Z. — G. Addink, geb. Vels, D. — J. E. van Tongeren, geb. Groen, D. — M. Riethorst, geb. Teesink, Z. — C. Bobbink, geb. Lenderink, D. — D. van der Veen, geb. Hazewold, D. — G. Rohn, geb. Wilmink, D.

Overleden: C. Meijerink, 19 j. — W. Klasen, 6 j. — A. E. Langlois, 81 j. — W. Nengerman, 3 w. — A. Zeemelink, 47 j. — G. Visser, 3 j.

TE TIEL:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: D. van der Eerden, geb. Peterse, Z. — D. Reuser, geb. Schoots, D. — J. Gladbeek, geb. van der Linden, Z. — A. van Lienden, geb. Schook, D.

Overleden: T. van Dam, 30 j.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 21 Dec. 2 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 9 Duim; gevallen 0 D.

Advertentiën.

† † † De Notaris *COLENBRANDER*, te *Nijkerk*, zal, op Dingsdag den 31sten December 1839, en den 14den Januarij 1840, des avonds om 7 uur, in het Logement, *den Gouden Leeuw*, te *Nijkerk*, bij inzet veilen en finaal verkoopen;

Twee perceelen uitmuntend TABAKSLAND, met de daarop staande TABAKS-SCHUREN en KISTEN, benevens derzelver LUIKEN en SPIJLEN, gelegen nabij *Nijkerk*, aan den Straatweg, *het eene de hooge Eng* genaamd, groot 2 Bunders en 33 Roeden; *het andere de lage Eng* genaamd, groot 2 Bunders en 19 Roeden; beiden tiendvrij, in eigen gebruik geweest, en dadelijk bij den toeslag te aanvaarden;

Van welke, bij biljetten breeder omschrevene perceelen de bewijzen van eigendom en koopsvoorwaarden, 3 dagen vóór den inzet, ten kantore van gezegden Notaris, zullen ter lezing liggen.

† † † De Ondergeteekenden, door den Heer *W. C. VINKENBOS*, die, bij de Regterlijke Organisatie van 1838, als Vrederegter van *Ouder-Amstel* uitgevallen, en thans nog wachtgeld genietende, zich in deze Gemeente heeft nedergezet, uitgenoodigd, om Zijn Ed. bevorderlijk te zijn in het oprigten eener MAATSCHAPPIJ TER VOORZIENING IN DE PLAATSVERVANGING BIJ DE NATIONALE MILITIE voor dit Gewest, hebben, na overweging van Zijn Eds ontwerpen, aan die uitnoodiging gehoor gegeven; eensdeels, omdat zoodanige inrigting hun toescheen in het algemeen voor de ingezetenen dezer Provincie zeer wenschelijk te zijn; anderdeels, omdat de grondslagen, waarop Zijn Ed. die onderneming wenschtte te bouwen, in hunne oogen, in het bijzonder, zeer voordeelig waren voor hen, die in die Maatschappij zullen gelieven deel te nemen.

De Ondergeteekenden hebben alzoo het hun aangeboden Commissarisschap dezer Maatschappij aangenomen, alleen, om, in het belang der ingezetenen van dit gewest, de weldadige gelegenheid daar te stellen, van op eene zekere, gemakkelijke en onkostbare wijze voor de plaatsvervulling hunner zonen of pleegbevolenen bij de Nationale Militie te zorgen; de verkeerde praktijken tegen te gaan, van welke dezen en genen soms, in oogenblikken van verlegenheid, of door onkunde de beklagenswaardige slagtoffers worden: en bij dat alles, zoo veel zij maar kunnen, te zorgen voor het wèl bewaren en zorgvuldig beheeren der gelden, welke daartoe bij kleine gedeelten door de Leden dezer Maatschappij zullen worden bijeengebragt, ten einde deze daardoor gerust te stellen voor het werkelijk verkrijgen van het genot, dat zij door die opofferingen beoogen.

Met die bedoelingen hebben de Ondergeteekenden de reglementaire bepalingen, door den Heer *VINKENBOS* ontworpen, onderzocht en gewijzigd, en aan den laatste hunner de bewaring der gelden en effecten dezer Maatschappij opgedragen.

Zij hebben het aan den Heer *VINKENBOS*, als Directeur *van* en eenige handelende persoon *voor* deze Maatschappij overgelaten, deze zijne Onderneming aan het algemeen bekend te maken. En nu dit verrigt is, hebben zij het niet ondienstig geacht, de aandacht hunner medebewoners van dit Gewest op deze Maatschappij te vestigen, en hen, in hun eigen belang uit te noodigen en aan te sporen om inzage te nemen van het voor dezelve vastgestelde Reglement, om dan met zich zelve te rade te gaan, of hun belang niet vordert, dat zij niet zuimen met deel te nemen aan dezelve, in het belang hunner zonen of pleegbevolenen.

Zij zullen daar vinden, dat zij met matige jaarlijksche bijdragen, in vier termijnen te voldoen, kunnen volstaan; dat die jaarlijksche bijdragen geringer zijn, naarmate eerder wordt deel genomen; dat die bijdragen niet voor hen verloren zijn, maar later aan hen weder verantwoord worden; en dat het zuivere overschot van al de gelden, voor iedere klasse ingezameld, en met renten vermeerderd, na de afbetaling van de plaatsvervangers, die voor zoodanige klasse aangeschaft hebben moeten worden, aan de deelnemers voor die klasse weder toegekend en onder dezelve verdeeld wordt.

De Ondergeteekenden meenen zich te mogen vleijen, dat het geheele plan op hechte en billijke grondslagen is opgetrokken; dat in alle opzigten het belang der deelnemers op den voorgrond geplaatst en behartigd is; dat aan den Directeur alleen, voor zijne moeite en zorgen, een redelijk inkomen verzekerd is; en dat het geheel, in getrouwe uitvoering gebragt, heilzaam voor het Algemeen zal moeten werken.

Op die getrouwe uitvoering hopen zij, met belangstellenden ijver het oog te houden: en naar aanleiding van dit alles veroorloven zij zich, de deelneming aan hunne mede-ingezetenen van dit Gewest, aan te bevelen.

Arnhem, den 19den December 1839.

J. M. DE KEMPENAER,
TEDING VAN BERKHOUT,
A. J. VAN OOSTVEEN.

† † § Men verlangt, met 1°. Februarij of 1°. Mei e. k., in eene Geldersche Stad, bij *drie* jonge Kinderen, eene geschikte KINDERMEID, tusschen de 20 en 30 jaren oud, van de Hervormde Godsdienst, goed kunnende NAAIJEN en met de WASCH omgaan, op een loon, geëvenredigd aan de bekwaamheid. Iemand, hiertoe genegen, vervoege zich, met *franco*-brieven, houdende opgave van vroegere dienstbetrekkingen, onder de letters A. G. M., bij den Heer *THIEME*, Boekhandelaar te *Zutphen*.

Rijn- en IJssel-
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ.

De DIENST DER BOOTEN, in den loop dezer maand voor dit saisoen zullende eindigen, zal worden verrigt,

24 December van *ARNHEM* naar *KAMPEN*,
25 » » *KAMPEN* » *ARNHEM*,
26 » » *ARNHEM* » *KEULEN*,
28 » » *KEULEN* » *ARNHEM*,
30 » » *ARNHEM* » *KEULEN*,

en tusschen *KAMPEN* en *AMSTERDAM* als bij affiches is omschreven.

Voor Leesgezelschappen,

zijn bij *KETS EN LAMBRECHTS*, te *Doesborgh*, *heden* van de pers gekomen, en alom verzonden:

I. A. E. VAN NOOTHOORN, *Nederland en de Nederlanders in vlugtige trekken geschetst* . . *f* 1-60.
II. ———— *Verhalen voor vrienden van vrolijkheid* . . *f* 1-40.
III. ———— *Silena Quinquivulnera;* Vrouwen-spiegel, of Lektuur voor Dames . . *f* 1-75.
IV. ———— *Waarom is de Jenever erger dan de Cholera? en kan hij in Nederland afgeschaft worden?* . . . . *f* 0-45.
V. A. RHADIJS, *de Familie van Andouse;* een geschiedkundig verhaal uit de tijden der Dragonnades, onder de regering van *Lodewijk XIV* in Frankrijk; twee deelen compleet, met in koper gegraveerde titel en vignet . . *f* 6-60.
VI. A. C. EDELING, Dagboek eener reis naar *Rusland*, met Z. M. Oorlogsbrik *de Panther;* met een gegraveerd vignet . *f* 1-40.
VII. Levens- en Karakterschetsen ter bevordering des Christendoms; 2 deelen . . . . *f* 3-00.

Nog zijn in dit jaar door dezelfden verzonden:

VIII. A. RADIJS, *Bijbelsch Huisboek* of Christelijke overdenkingen over sommige bijbelplaatsen des N. T. vooral ingerigt voor huiselijk gebruik. 5 deelen . . *f* 13-10.
IX. ———— *Bijbelsch Huisboek*, of Christelijke overdenkingen over sommige bijbelplaatsen van de *Handelingen der Apostelen;* vooral ingerigt voor huiselijk gebruik; 1ste deel . . . . *f* 2-50.
NB. Met nog één Deel zal dit werk compleet zijn.
X. ———— aan mijne jeugdige medechristenen bij hunne openlijke intrede in de Christelijke kerk; *Tweede druk* *f* 0-50.
XI. ———— Leerrede over 's Heilands bede: *Heilige vader bewaar ze in uwen naam;* uitgesproken bij de plegtige bevestiging van Lidmaten . . . *f* 0-40.
XII. Verzameling van vragen en antwoorden over opvoeding, onderwijs, beloonen en straffen; ten dienste van jeugdige onderwijzers zamengesteld door een zestal Amsterdamsche onderwijzers . *f* 0-60.

VILLE D'ARNHEM.

Théâtre Français.

Mardi 24 Décembre 1839,

N°. 10. DE L'ABONNEMENT,

L'AMI GRANDET,

Comédie en 3 actes, D'ANCELOT.

PRÉCÉDÉ DE LA PREMIÈRE REPRÉSENTATION DE

UN ANGE AU SIXIÈME ÉTAGE,

Vaudeville en 1 acte, de Mr. SCRIBE.

On commencera à 6 heures et demie, pour finir à 10 heures.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.